

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного права та соціального забезпечення

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ
РЕГУЛЮВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ
(вибірковий)

Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Право
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень

Розробник: _____

(підпис)

Наталія ВОЛЧЕНКО, к.е.н., доцент

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <i>приватного права та соціального забезпечення</i>	протокол від 29 травня 2026 р. №18	
	Завідувач	 (підпис) Вікторія СТРЕЛЬНИК (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

Вікторія СТРЕЛЬНИК

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____

(підпис)

Марина КУЗНЕЦОВА

(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: _____

(підпис)

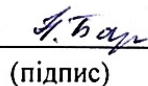
Вітою ТКАЧЕНКО

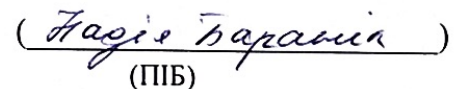
(ПІБ)

Альоною КЛОЧКО

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації _____

(підпис)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 24.08. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3.	Статус ОК	вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Освітньо-професійна програма "Право" Спеціальність D8 Право		
6.	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл: Денна форма – 150 годин Заочна форма – 150 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 14 годин	Практичні /семінарські – 28 годин	Лабораторні –108 годин
		Лекційні – 8 годин	Практичні /семінарські – 8 годин	Лабораторні –134 годин
10.	Мова навчання	Українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Волченко Наталія Василівна, доцент кафедри приватного права та соціального забезпечення Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, кабінет 110 г		
11.1	Контактна інформація	nataliia.volchenko@snau.edu.ua		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент "Національне та міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки" спрямований на формування у здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти системного розуміння продовольчої безпеки як комплексного правового явища, що охоплює питання захисту прав людини, національної безпеки, аграрної політики, сталого розвитку, охорони довкілля, безпечності харчових продуктів, міжнародної торгівлі та європейської інтеграції. Дисципліна розкриває правову природу продовольчої безпеки, зміст права людини на достатнє, безпечне і доступне харчування, міжнародно-правові зобов'язання держав у цій сфері та механізми їх реалізації на національному, регіональному й міжнародному рівнях. Особлива увага приділяється стандартам і практикам ООН, ФАО, СОТ, Європейського Союзу, а також законодавчим і інституційним засадам забезпечення продовольчої безпеки в Україні. У межах освітнього компонента здобувачі вивчають правове регулювання державної аграрної політики, безпечності та якості харчових продуктів, захисту прав споживачів, управління продовольчими ризиками, а також забезпечення доступу до продовольства для вразливих груп населення. Окремий акцент зроблено на правових викликах, пов'язаних із війною, пошкодженням аграрної інфраструктури, забрудненням сільськогосподарських земель, змінами клімату, деградацією ґрунтів, післявоєнним відновленням та інтеграцією України до правового простору Європейського Союзу.		

		Вивчення дисципліни забезпечує здобуття навичок правового аналізу нормативно-правових актів, міжнародних договорів, стратегій, політик і судової практики у сфері продовольчої безпеки, а також підготовки юридичних висновків, аналітичних матеріалів і рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання продовольчих систем.
13.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента “Національне та міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки” є формування у здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти за ОП Право поглиблених теоретичних знань і практичних правничих навичок щодо національного, європейського та міжнародно-правового регулювання продовольчої безпеки, реалізації права людини на достатнє харчування, забезпечення безпечності харчових продуктів, сталого розвитку агропродовольчих систем та захисту прав людини в умовах глобальних викликів, війни, кліматичних змін і післявоєнного відновлення. Освітній компонент спрямований на підготовку здобувачів до самостійного аналізу правових проблем у сфері продовольчої безпеки, застосування норм національного, європейського та міжнародного права, критичного оцінювання відповідних політик і розроблення юридично обґрунтованих рішень та рекомендацій для органів публічної влади, правничих інституцій, суб’єктів агропродовольчого сектору та громад.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент має міждисциплінарний зв'язок з обов'язковими компонентами ОП, що вивчалися у 1-2 семестрах, зокрема з дисциплінами “Актуальні проблеми забезпечення сталого розвитку держави та права”, “Актуальні проблеми конституційного та адміністративного права”, “Актуальні проблеми приватного права”, “Актуальні проблеми міжнародно-правового циклу дисциплін та міжнародне кримінальне право”, “Державно-правове регулювання аграрної сфери”, “Актуальні проблеми екологічного та земельного права”
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surli.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surli.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на

		унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України “Про академічну доброчесність”, спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16.	Посилання на курс у Moodle	Навчально-методичний комплекс з дисципліни “Національне та міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки”, на платформі Moodle, СНАУ, 2024 рік. URL: https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5854

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД?
ДРН 1. Аналізувати продовольчу безпеку як комплексне правове явище, визначати її зв'язок із правами людини, національною безпекою, сталим розвитком, аграрною політикою, охороною довкілля та функціонуванням агропродовольчих систем.	Практичні роботи 1, 3, 4, 7; модульний контроль 1; модульний контроль 2.
ДРН 2. Застосовувати положення міжнародного, європейського та національного права для визначення змісту права людини на достатнє, безпечне й доступне харчування, а також обсягу зобов'язань держави щодо його поваги, захисту та забезпечення.	Практичні роботи 2, 3, 4, 7; модульний контроль 1; модульний контроль 2.
ДРН 3. Проводити правовий аналіз міжнародних стандартів, договорів, актів м'якого права, політик і практик ООН, ФАО, СОТ, Європейського Союзу та інших міжнародних інституцій у сфері продовольчої безпеки.	Практичні роботи 2, 3, 6; модульний контроль 1; модульний контроль 2.
ДРН 4. Оцінювати стан і ефективність національного правового регулювання продовольчої безпеки України, зокрема у сферах державної аграрної політики, безпечності та якості харчових продуктів, захисту прав споживачів, продовольчих ризиків і доступу до продовольства для вразливих груп населення.	Практичні роботи 4, 5, 7; модульний контроль 1; модульний контроль 2.
ДРН 5. Здійснювати порівняльно-правовий аналіз регулювання продовольчої безпеки в Україні та Європейському Союзі, обґрунтовувати напрями адаптації законодавства України до acquis ЄС у сферах аграрної політики, безпечності харчових продуктів, сталого розвитку та зеленого переходу.	Практичні роботи 5, 6, 7; модульний контроль 2.
ДРН 6. Оцінювати правові ризики продовольчої безпеки, пов'язані з війною, пошкодженням аграрної інфраструктури, забрудненням земель, кліматичними змінами, деградацією ґрунтів і післявоєнним відновленням, та розробляти юридично обґрунтовані рекомендації щодо їх подолання.	Практичні роботи 1, 4, 7; модульний контроль 2.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота			Само стійна робота	
	Лк	П.з /семін. з	Лаб. з.		
<i>Тема 1. Продовольча безпека як об'єкт національного та міжнародно-правового регулювання</i> Еволюція поняття продовольчої безпеки: від забезпечення продовольством до прав людини, сталого розвитку та безпеки держави.	2	4		15	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 19, 20, 21, 24, 27, 31

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Співвідношення понять: продовольча безпека, безпечність харчових продуктів, продовольча незалежність, продовольчий суверенітет, стійкість продовольчих систем. Основні виміри продовольчої безпеки: наявність, доступність, використання, стабільність. Продовольча безпека як складова національної безпеки, економічної безпеки та людської безпеки. Юридичне значення індикаторів продовольчої безпеки для формування державної політики та оцінки ефективності правового регулювання.					
<i>Тема 2. Право людини на достатнє харчування: міжнародно-правова природа та механізми реалізації</i> Право на достатнє харчування в системі міжнародного права прав людини. Зміст права на достатнє, безпечне, поживне та культурно прийнятне харчування. Обов'язки держави: поважати, захищати, забезпечувати та сприяти реалізації права на харчування. Негайні та поступові зобов'язання держав у сфері продовольчої безпеки. Вразливі групи населення у контексті права на харчування: діти, внутрішньо переміщені особи, малозабезпечені особи, сільські громади, особи в умовах збройного конфлікту. Міжнародний моніторинг реалізації права на харчування: договірні органи ООН, спеціальні процедури, універсальний періодичний огляд.	2	4		15	1, 4, 5, 8, 9, 10, 13, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 31
<i>Тема 3. Міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки та глобальне управління продовольчими системами</i> Роль ООН, ФАО, Всесвітньої продовольчої програми, ВООЗ, Комітету з всесвітньої продовольчої безпеки у формуванні міжнародних стандартів. М'яке право у сфері продовольчої безпеки: добровільні керівні принципи, декларації, глобальні рамки та політичні зобов'язання. Продовольча безпека і міжнародна торгівля: правила СОТ, Угода про сільське господарство, Угода SPS, Угода ТВТ. Експортні обмеження, гуманітарні винятки, продовольчі кризи та баланс між національними інтересами і міжнародними зобов'язаннями. Продовольча безпека у міжнародному гуманітарному праві: захист цивільного населення, гуманітарний доступ, заборона використання голоду як методу ведення війни. Міжнародно-правова відповідальність за дії, що загрожують продовольчій безпеці.	2	4		15	1, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 18, 19, 22, 26, 28, 29, 31
<i>Тема 4. Національне правове регулювання продовольчої безпеки в Україні</i> Конституційні, законодавчі та стратегічні засади забезпечення продовольчої безпеки України. Продовольча безпека у системі національної безпеки та державної аграрної політики. Інституційний механізм забезпечення продовольчої безпеки: Кабінет Міністрів України, профільні міністерства, Держпродспоживслужба, органи	2	4		15	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 25, 26, 30, 31

місцевого самоврядування. Правове регулювання виробництва, обігу, зберігання та доступності продовольства. Державна підтримка аграрного сектору, продовольчі резерви, публічні закупівлі та антикризові механізми. Проблеми системності українського законодавства у сфері продовольчої безпеки та потреба у спеціальному законодавчому регулюванні.					
<i>Тема 5. Безпечність і якість харчових продуктів як правова складова продовольчої безпеки</i> Співвідношення продовольчої безпеки та безпечності харчових продуктів. Правові вимоги до безпечності та якості харчових продуктів в Україні. НАССР, простежуваність, маркування, інформування споживачів та вилучення небезпечної продукції з обігу. Санітарні та фітосанітарні заходи у національному, європейському та міжнародному праві. Захист прав споживачів у сфері харчових продуктів. Юридична відповідальність операторів ринку харчових продуктів: адміністративна, цивільно-правова, господарсько-правова та кримінально-правова. Ризик-орієнтований контроль у сфері харчових продуктів.	2	4		16	4, 5, 8, 9, 10, 12, 15, 17, 18, 30, 31
<i>Тема 6. Продовольча безпека України в контексті європейської інтеграції та Спільної аграрної політики ЄС</i> Продовольча безпека у праві та політиках Європейського Союзу. Спільна аграрна політика ЄС: цілі, принципи, інструменти підтримки та екологічна умовність. Європейський зелений курс, стратегія Farm to Fork та їх значення для правового регулювання агропродовольчих систем. Адаптація законодавства України до acquis ЄС у сферах харчової безпеки, аграрної політики, захисту довкілля, органічного виробництва, географічних зазначень. Правові виклики для українських виробників у процесі інтеграції до внутрішнього ринку ЄС. Баланс між конкурентоспроможністю аграрного сектору, екологічними вимогами та соціальною справедливістю. Роль правника у супроводі євроінтеграційних процесів в агропродовольчій сфері.	2	4		16	1, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 15, 16, 18, 19, 30, 31
<i>Тема 7. Продовольча безпека в умовах війни, кліматичних змін і післявоєнного відновлення</i> Вплив збройного конфлікту на продовольчу безпеку: руйнування інфраструктури, мінування, забруднення ґрунтів, порушення логістики, втрати виробництва. Правове забезпечення стійкості агропродовольчих систем в умовах воєнного стану. Захист сільськогосподарських земель, ґрунтів, водних ресурсів і біорізноманіття як умова довгострокової продовольчої безпеки. Кліматичні зміни, деградація земель і правові інструменти адаптації сільського господарства. Регенеративне сільське господарство, органічне виробництво, скорочення втрат і відходів продовольства як напрями правового регулювання сталих	2	4		16	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 13, 14, 19, 22, 23, 25, 28, 29, 30, 31

продовольчих систем. Цифровізація агропродовольчого сектору: супутниковий моніторинг, агродані, штучний інтелект, простежуваність продукції. Правові механізми післявоєнного відновлення продовольчої системи України: компенсація шкоди, міжнародна допомога, відновлення громад, експортний потенціал і продовольча дипломатія.					
Всього	14	28		108	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Аналізувати продовольчу безпеку як комплексне правове явище, визначати її зв'язок із правами людини, національною безпекою, сталим розвитком, аграрною політикою, охороною довкілля та функціонуванням агропродовольчих систем.	Проведення лекційних і практичних занять із використанням проблемно-орієнтованого викладу матеріалу, мультимедійних презентацій, аналізу наукових і нормативних джерел, пояснення ключових понять, евристичної бесіди, дискусії, складання опорних схем і таблиць щодо змісту та складових продовольчої безпеки.	7	Самостійне опрацювання лекційного матеріалу; аналіз наукової літератури та міжнародних документів щодо поняття продовольчої безпеки; підготовка тез, конспекту, порівняльної таблиці понять «продовольча безпека», «безпечність харчових продуктів», «продовольчий суверенітет», «право на харчування»; підготовка до практичного заняття і тестування.	18
ДРН 2. Застосовувати положення міжнародного, європейського та національного права для визначення змісту права людини на достатнє, безпечне й доступне харчування, а також обсягу зобов'язань держави щодо його поваги, захисту та забезпечення.	Проведення лекційних і практичних занять із застосуванням аналізу міжнародно-правових актів, рішень і висновків міжнародних інституцій, розбору правових кейсів, роботи з першоджерелами, пояснення змісту позитивних і негативних зобов'язань держави, моделювання правових ситуацій щодо реалізації права на достатнє харчування.	7	Самостійне опрацювання міжнародних і національних нормативно-правових актів; підготовка до розв'язання правових кейсів; складання короткого юридичного висновку щодо змісту права на достатнє харчування; аналіз прикладів порушення доступу до продовольства для вразливих груп населення; підготовка до модульного контролю.	18

ДРН 3. Проводити правовий аналіз міжнародних стандартів, договорів, актів м'якого права, політик і практик ООН, ФАО, СОТ, Європейського Союзу та інших міжнародних інституцій у сфері продовольчої безпеки.	Проведення практичних занять із використанням компаративного, аналітичного, системного та формально-юридичного методів; робота з міжнародними договорами, актами м'якого права, документами ООН, ФАО, СОТ, ЄС; організація дискусій, мініпрезентацій, аналізу правових позицій і підготовки узагальнюючих таблиць.	7	Самостійне опрацювання міжнародних стандартів і політик у сфері продовольчої безпеки; підготовка порівняльної таблиці актів ООН, ФАО, СОТ та ЄС; аналіз ролі міжнародних інституцій у формуванні правових стандартів; підготовка висновків за результатами порівняльного аналізу; проходження тренувального тестування.	18
ДРН 4. Оцінювати стан і ефективність національного правового регулювання продовольчої безпеки України, зокрема у сферах державної аграрної політики, безпечності та якості харчових продуктів, захисту прав споживачів, продовольчих ризиків і доступу до продовольства для вразливих груп населення.	Проведення лекційних і практичних занять із використанням аналізу законодавства України, стратегічних документів, практичних ситуацій, проблемних питань правозастосування; робота з нормативно-правовими актами у сфері аграрної політики, безпечності харчових продуктів, захисту прав споживачів; обговорення правових проблем і шляхів їх вирішення.	7	Самостійне опрацювання законодавства України у сфері продовольчої безпеки, аграрної політики, безпечності та якості харчових продуктів; підготовка до захисту практичних робіт; аналіз правових ситуацій щодо захисту прав споживачів і доступу до продовольства; підготовка обґрунтованої правової позиції та висновків.	18
ДРН 5. Здійснювати порівняльно-правовий аналіз регулювання продовольчої безпеки в Україні та Європейському Союзі, обґрунтовувати напрями адаптації законодавства України до асquis ЄС у сферах аграрної політики, безпечності харчових продуктів, сталого розвитку та зеленого переходу.	Проведення практичних занять із використанням порівняльно-правового методу, аналізу асquis ЄС, роботи з документами Європейського Союзу, дискусій, мозкового штурму, презентації результатів дослідження; консультування щодо підготовки пропозицій з адаптації законодавства України до права ЄС.	7	Самостійне опрацювання актів і політик ЄС у сфері продовольчої безпеки, аграрної політики, безпечності харчових продуктів і зеленого переходу; підготовка порівняльно-правового аналізу; формулювання пропозицій щодо адаптації законодавства України до асquis ЄС; підготовка презентації або аналітичної записки.	18
ДРН 6. Оцінювати правові ризики продовольчої безпеки, пов'язані з війною,	Проведення лекційних і практичних занять із використанням case-study, аналізу проблемних	7	Самостійне опрацювання матеріалів щодо впливу війни, кліматичних змін, деградації земель і	18

пошкодженням аграрної інфраструктури, забрудненням земель, кліматичними змінами, деградацією ґрунтів і післявоєнним відновленням, та розробляти юридично обґрунтовані рекомендації щодо їх подолання.	ситуацій, мозкового штурму, круглих столів, роботи в малих групах, імітаційних методів навчання, обговорення правових ризиків воєнного та післявоєнного періоду, консультування щодо підготовки юридично обґрунтованих рекомендацій.		післявоєнного відновлення на продовольчу безпеку; підготовка до захисту практичних робіт; розроблення аналітичної записки або юридичного висновку; формулювання рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання; підготовка до заліку.	
Всього годин		42		108

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практична робота 1. Продовольча безпека як об'єкт національного та міжнародно-правового регулювання	10 балів /10%	До 3 тижня
2.	Практична робота 2. Право людини на достатнє харчування: міжнародно-правова природа та механізми реалізації	10 балів /10%	До 4 тижня
3.	Практична робота 3. Міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки та глобальне управління продовольчими системами	10 балів /10%	До 5 тижня
4.	Практична робота 4. Національне правове регулювання продовольчої безпеки в Україні	10 балів /10%	До 7 тижня
5.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	10 балів/10%	До 9 тижня
6.	Практична робота 5. Безпечність і якість харчових продуктів як правова складова продовольчої безпеки	10 балів /10%	До 11 тижня
7.	Практична робота 6. Продовольча безпека України в контексті європейської інтеграції та Спільної аграрної політики ЄС	10 балів /10%	До 14 тижня
8.	Практична робота 7. Продовольча безпека в умовах війни, кліматичних змін і післявоєнного відновлення	10 балів /10%	До 16 тижня
9.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	20 балів /20%	До 18 тижня
10.	Разом	100 балів /100%	

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Практична робота 1. Продовольча безпека як об'єкт національного та міжнародно-	0 – 2,49 балів	2,5 – 4,99 балів	5 – 7,49 балів	7,5 – 10 балів
	Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; здобувач не	Здобувач має загальне уявлення про продовольчу безпеку, але розкриває її правову природу неповно; окремі	Здобувач загалом правильно аналізує продовольчу безпеку як комплексне правове явище,	Здобувач повно, логічно й аргументовано аналізує продовольчу безпеку як

правового регулювання	розуміє сутності продовольчої безпеки як правового явища, не може пояснити її зв'язок із правами людини, національною безпекою, сталим розвитком, аграрною політикою та охороною довкілля.	поняття визначені неточно, зв'язки між елементами продовольчої безпеки пояснені фрагментарно.	визначає її основні складові та зв'язок із національним і міжнародним правовим регулюванням; однак допускає окремі неточності.	об'єкт національного та міжнародно-правового регулювання, коректно використовує правову термінологію, наводить доречні приклади та робить обґрунтовані висновки.
Практична робота 2. Право людини на достатнє харчування: міжнародно-правова природа та механізми реалізації	0 – 2,49 балів Практична робота не виконана або виконана неправильно; здобувач не розкриває зміст права людини на достатнє харчування, не розуміє його міжнародно-правової природи та механізмів реалізації.	2,5 – 4,99 балів Здобувач частково пояснює зміст права на достатнє, безпечне й доступне харчування, але неповно визначає обов'язки держави, плутає рівні правового регулювання та наводить поверхневі приклади.	5 – 7,49 балів Здобувач загалом правильно характеризує міжнародно-правову природу права людини на достатнє харчування, визначає основні механізми його реалізації та захисту, однак окремі висновки потребують глибшого обґрунтування.	7,5 – 10 балів Здобувач повно й аргументовано розкриває зміст права людини на достатнє харчування, визначає обсяг зобов'язань держави щодо його поваги, захисту та забезпечення, застосовує відповідні правові норми до практичних ситуацій.
Практична робота 3. Міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки та глобальне управління продовольчими системами	0 – 2,49 балів Практична робота не виконана або містить грубі помилки; здобувач не орієнтується у міжнародних стандартах, договорах, актах м'якого права та ролі	2,5 – 4,99 балів Здобувач частково характеризує міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки, але неповно розкриває роль ООН, ФАО, СОТ, Європейського Союзу та інших	5 – 7,49 балів Здобувач загалом правильно аналізує міжнародні стандарти, договори, акти м'якого права, політики й практики міжнародних інституцій у сфері продовольчої	7,5 – 10 балів Здобувач комплексно аналізує міжнародно-правові механізми регулювання продовольчої безпеки, порівнює підходи міжнародних

	міжнародних інституцій у сфері продовольчої безпеки.	міжнародних інституцій.	безпеки; допускає окремі неточності у порівнянні або аргументації.	інституцій, демонструє розуміння глобального управління продовольчими системами та формулює юридично обґрунтовані висновки.
Практична робота 4. Національне правове регулювання продовольчої безпеки в Україні	0 – 2,49 балів Практична робота не виконана або виконана неправильно; здобувач не знає основних нормативно-правових актів та інституційних механізмів забезпечення продовольчої безпеки в Україні.	2,5 – 4,99 балів Здобувач частково орієнтується у національному правовому регулюванні продовольчої безпеки, але аналіз законодавства є неповним, без належного зв'язку з аграрною політикою, безпечністю харчових продуктів, продовольчими ризиками та захистом прав споживачів.	5 – 7,49 балів Здобувач загалом правильно оцінює стан національного правового регулювання продовольчої безпеки України, визначає основні правові механізми та проблеми правозастосування; допускає незначні неточності.	7,5 – 10 балів Здобувач повно й аргументовано оцінює ефективність національного правового регулювання продовольчої безпеки України, аналізує законодавчі й інституційні механізми, виявляє проблеми та формулює обґрунтовані пропозиції.
Модульний контроль 1. Тест множинного вибору	0 – 2,49 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.	2,5 – 4,99 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.	5 – 7,49 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.	7,5 – 10 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.
Практична робота 5. Безпечність і якість харчових продуктів як правова складова продовольчої безпеки	0 – 2,49 балів Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; здобувач не розуміє співвідношення продовольчої безпеки, безпечності та якості	2,5 – 4,99 балів Здобувач частково пояснює правове значення безпечності та якості харчових продуктів, але неповно розкриває вимоги до контролю, маркування, простежуваності, захисту прав	5 – 7,49 балів Здобувач загалом правильно аналізує безпечність і якість харчових продуктів як складову продовольчої безпеки, визначає основні правові механізми контролю та відповідальності;	7,5 – 10 балів Здобувач повно й аргументовано аналізує правове регулювання безпечності та якості харчових продуктів, застосовує норми законодавства

	харчових продуктів, не орієнтується у правових вимогах до операторів ринку.	споживачів і відповідальності.	допускає окремі неточності.	до практичних ситуацій, оцінює ризики для споживачів і формулює правові висновки.
Практична робота 6. Продовольча безпека України в контексті європейської інтеграції та Спільної аграрної політики ЄС	0 – 2,49 балів Практична робота не виконана або виконана неправильно; здобувач не розуміє значення європейської інтеграції, acquis ЄС та Спільної аграрної політики ЄС для правового регулювання продовольчої безпеки України.	2,5 – 4,99 балів Здобувач частково характеризує зв'язок продовольчої безпеки України з євроінтеграційним і процесами, але порівняльно-правовий аналіз є поверхневим, напрями адаптації законодавства визначені неповно.	5 – 7,49 балів Здобувач загалом правильно здійснює порівняльно-правовий аналіз регулювання продовольчої безпеки в Україні та ЄС, визначає основні напрями адаптації законодавства до acquis ЄС; допускає окремі неточності.	7,5 – 10 балів Здобувач комплексно аналізує регулювання продовольчої безпеки в Україні та ЄС, аргументован о обґрунтовує напрями адаптації українського законодавства до acquis ЄС у сферах аграрної політики, безпечності харчових продуктів, сталого розвитку та зеленого переходу.
Практична робота 7. Продовольча безпека в умовах війни, кліматичних змін і післявоєнного відновлення	0 – 2,49 балів Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; здобувач не розуміє правових ризиків продовольчої безпеки, пов'язаних із війною, пошкодженням аграрної інфраструктури,	2,5 – 4,99 балів Здобувач частково визначає правові ризики продовольчої безпеки в умовах війни та кліматичних змін, але аналіз є фрагментарним, рекомендації загальні або недостатньо юридично обґрунтовані.	5 – 7,49 балів Здобувач загалом правильно оцінює правові ризики продовольчої безпеки, пов'язані з війною, забрудненням земель, деградацією ґрунтів, кліматичними змінами та відновленням; пропонує практичні рекомендації з окремими	7,5 – 10 балів Здобувач комплексно й аргументован о оцінює правові ризики продовольчої безпеки в умовах війни, кліматичних змін і післявоєнного відновлення, розробляє юридично обґрунтовані рекомендації щодо їх

	забрудненням земель, кліматичними змінами та післявоєнним відновленням.		недоліками в аргументації.	подолання та вдосконалення правового регулювання.
Модульний контроль 2. Тест множинного вибору	0 – 4,99 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.	5 – 9,99 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.	10 – 14,99 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.	15 – 20 балів Залежить від кількості правильних відповідей на тест.

5.2.Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Проходження тестування модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
3	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання заліку	Регулюється студентом самостійно
4	Захист практичних робіт	Через тиждень після їх здачі
5	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1.1. Основні джерела

1. Food Security, Right to Food, Ethics of Sustainability: Legal, Economic and Social Policies / ed. by L. Califano. Milan : FrancoAngeli, 2023. 210 p. ISBN 9788835155287. URL:

<https://series.francoangeli.it/index.php/oa/catalog/view/1045/905/6008>

2. Агроекологія та пермакультура: продовольча безпека, повоєнне відновлення, нульове забруднення, сталий розвиток : підручн. / П. Є. Арданов, Т. В. Герасько, О. С. Дем'янчук та ін.; за ред. П. Є. Арданова. К.: Талком, 2023. 240 с.

3. Григор'єва Х. Продовольча безпека України: удосконалення законодавства в умовах воєнних, євроінтеграційних та екологічних викликів : монографія / Христина Григор'єва. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. 228 с.

4. Право продовольчої безпеки : підручник / [Т. В. Курман (кер. авт. кол.), Ю. Ю. Бакай, Д. М. Данілік та ін.]; за ред. Т. В. Курман ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2026. 304 с.

5. Право продовольчої безпеки: конспект лекцій: навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»/ кол. авт.: Ю.Ю. Бакай, Д.М. Данілік, Д.Ю. Кондратенко та ін.; за заг. ред. Т.В. Курман, О.М. Туєва. Харків, 2023. 189 с.

6. Продовольча та екологічна безпека України в умовах воєнного стану: колективна монографія / за науковою редакцією академіка НААН О.І. Дребот. Київ: Видавництво НУБІП України, 2022. 266 с.

7. Руда М. Продовольча безпека : навч. посіб. Київ : Яроченко Я. В., 2024. 294 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

8. Національне та міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки. Конспект лекцій для здобувачів за освітньою програмою «Право» денної та заочної форм здобуття вищої освіти ступеня «Магістр» / уклад. Н. В. Волченко. Суми, 2026. – дисципліна викладається вперше, заплановано на 2026-2027 н.р.

9. Національне та міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки. Методичні рекомендації для практичних занять для здобувачів за освітньою програмою «Право» денної та заочної форми здобуття вищої освіти ступеня «Магістр» / уклад. Н. В. Волченко. Суми, 2026. – дисципліна викладається вперше, заплановано на 2026-2027 н.р.

10. Національне та міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів за освітньою програмою «Право» денної та заочної форми здобуття вищої освіти ступеня «Магістр» / уклад. Н. В. Волченко. Суми, 2026. – дисципліна викладається вперше, заплановано на 2026-2027 н.р.

6.1.3. Інші джерела

11. CFS. Policy Recommendations on Strengthening Collection and Use of Food Security and Nutrition Data and Related Analysis Tools. Rome : Committee on World Food Security, 2023. URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/bccbffa6-6afc-4a47-8afd-0cc818c1e013/content>

12. FAO. 2025. Explanatory note on the Guidelines for Developing Harmonized Food Safety Legislation for the CCAFRICA Region (CXG 98-2022). Food Safety and Quality Series, No. 33. Rome. DOI. <https://doi.org/10.4060/cd7608en>

13. FAO. Plant Health and the Right to Food. Rome : Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2025. URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/82d27e77-3896-4cad-9157-dcbf160b9673/content>

14. FAO. Ukraine: Impact of the War on Agricultural Enterprises: Findings of a Nationwide Survey, October – November 2024. Rome : Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2025. ISBN 978-92-5-139983-5. DOI. <https://doi.org/10.4060/cd6216en>

15. Fedchyshyn D., Ignatenko I., Bondar O. Legal provision of food security and rational land use in organic production in Ukraine in the context of European integration : monograph. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2022. 250 p.
16. Improvement of Tax Legislation in the Agrarian Sector of the Economy of Ukraine as a Factor of Food Security : collective monograph / V. I. Kurylo, L. O. Golovko, O. V. Gulak et al. Kyiv, 2022. 148 p.
17. Piddubnyi, O., Pustovit, O., & Holovii, L. State control bodies in field of quality and safety of agricultural products in Ukraine. Monograph. Ostrava: Tuculart Edition, 2022. URL: <https://eiid.eu/lib/book-014>
18. Study guide for practical classes in the discipline "International food security law" for full-time students of the first (bachelor's) level of higher education: field of knowledge 29 "International relations", 293 "International Law" / Compiled by: Kurman T.V., Kondratenko D.Y. Kharkiv: Yaroslav Mudryi National Law University, 2024. 98 p.
19. UNEP, FAO, UNDP. Rethinking Our Food Systems: A Guide for Multi-stakeholder Collaboration. Rome : FAO ; UNEP ; UNDP, 2023. ISBN 978-92-5-137919-6. URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/27108a68-d7ac-49c9-a7e3-5bbb469b95fc/content>
20. Volchenko N. V. Regional experience in protection of the right to food in public international law. *Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ* (26-29 квітня 2022 р.). Суми. 2022. С. 252
21. Volchenko N.V. The right to individual food security in public international law. Правові виклики сучасності: законодавче реагування на геополітичні й історичні проблеми : *Матеріали III Міжнар. наук.-практ. онлайн конф.* (Чернівці, 6 грудня 2022 року) / [редкол.: Н.Д. Гетьманцева (голова), О.В. Кіріяк (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 119-122
22. Volchenko N. V. Protection of the Human Right to Food in Peacetime and During Armed Conflicts. *Modern paradigm of public and private law amidst sustainable development* : Scientific monograph. Vol. 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 95-119 URL: DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-331-6-5>
23. Волченко Н. В. Метод кейс-стаді у дослідженні продовольчої безпеки як соціального права людини. *Матеріали міжнародної наукової інтернет-конференції "Актуальні дослідження правової та історичної науки"* (12-13.06.2025). 2025. Випуск 73. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=4164
24. Волченко Н. В. Продовольча безпека як соціальне право: міжнародне визнання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 5. С. 294-298. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-5/65> URL: http://lsej.org.ua/5_2025/67.pdf
25. Волченко Н. В. Забезпечення регіональної продовольчої безпеки з урахуванням міжнародно-правових норм. Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної

конференції (наукове видання), 15-16 жовтня 2024р.: у 2 ч. Київ: НТУ, 2024. Ч.2. С. 202 – 204

26. Волченко Н. В. Міжнародно-правове регулювання захисту права на індивідуальну продовольчу безпеку в рамках ФАО. *Юридичний науковий електронний журнал* – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету. 2022. № 1. 308-311. URL: http://lsej.org.ua/1_2022/77.pdf

27. Волченко Н. В., Кошман Б. Р. Соціально-правовий вимір продовольчої безпеки в контексті міжнародного права прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 9. С. 283-286. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-9/58>

28. Волченко Н. В., Курило О. М. Право на продовольство у міжнародному гуманітарному праві. *Альманах міжнародного права*. 2023. № 29. С. 26-33. URL: <http://inlawalmanac.mgu.od.ua/v29/3.pdf>

29. Волченко Н. В., Курило О. М. Міжнародно-правові засоби захисту права на продовольство та їх релевантність за поточних кліматичних змін. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 2. С. 183-186. URL: http://lsej.org.ua/2_2022/40.pdf

30. Григор'єва Х. А. Законодавче забезпечення державної підтримки сільського господарства України в умовах війни та післявоєнного відновлення: продовольчий вимір : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2025. 304 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a7ac5ecc-bcca-4b1e-a2ca-79b6bae912cf/content>

6.3. Програмне забезпечення

31. Навчально-методичний комплекс з дисципліни “Національне та міжнародно-правове регулювання продовольчої безпеки”, на платформі Moodle, СНАУ, 2024 рік. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5854>